

Godišnji izvještaj o radu za 2023. godinu

O nama

Pravo na grad je udruga koja djeluje sa svrhom zaštite javnih i zajedničkih dobara te prostora, pri čemu se poseban naglasak stavlja na pitanja sudjelovanja građana i organiziranog civilnog društva u upravljanju javnim dobrima.

Glavni programi koje provodi udruga su:

- Razvoj i poticanje građanske participacije
- Umrežavanje i izgradnja taktičkih platformi
- Proizvodnja i diseminacija znanja za djelovanje.

Na realizaciji programa i projekata u 2023. godini u udruzi su bile zaposlene tri osobe na neodređeno vrijeme.

Razvoj i poticanje građanske participacije

Razvoj i poticanje građanske participacije je program usmjeren na proizvodnju vidljivog javnog djelovanja i poticanja participacije građana u odlukama od javnog interesa, prvenstveno u prostornom planiranju, a zatim i u informiranju o aktualnim zakonskim prijedlozima i drugim postupcima lokalnih i nacionalne vlasti koji idu na štetu javnog interesa u području javne infrastrukture, javnih usluga i upravljanja prostorom, s ciljem sudjelovanja građana u navedenim procesima.

Tijekom 2023. godine udruga je nastavila pratiti aktivnosti u vezi najavljenih izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Zagreba. Sa ciljem osmišljavanja i zagovaranja specifičnog lokalnog modela implementacije participativnog i deliberativnog procesa odlučivanja u prostornom planiranju udruga je tijekom godine radila na razvoju modela participacije građana u procesima prostornog planiranja, što podrazumijeva i implementaciju praksi pravedne klimatske tranzicije kroz prostorno planiranje. To je uključivalo provedbu istraživanja, mapiranja i povezivanje akterima koji u drugim zemljama uspješno provode različite modele participacije, kao i organizaciju javnih događanja u suradnji s partnerskom organizacijom Ministarstvo prostora - Institut za urbane politike iz Beograda, na kojima su predstavnice Instituta predstavile participativne i deliberativne prakse i metode strukturirane participacije građana u urbanom planiranju koje razvijaju u svom radu. Otvoren je prostor za diseminaciju stručnog znanja u ovom području zainteresiranoj javnosti te znanstvenicima i javnim službenicima koji na lokalnoj razini djeluju u području planiranja, a time i implementaciju ovih praksi.

Europska komisija

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Sa ciljem afirmacije i promicanja prava na adekvatno stanovanje te osnaživanja stanara u ovom pogledu članice udruge su u 2023. godini nastavile redovito informirati podstanare o njihovim stambenim pravima. Tijekom 2023. udruga je tako organizirala radionice za podstanare u Zagrebu i Splitu, čime je prošireno područje djelovanja na snažnijem uključivanju građana pogođenih stambenom krizom i u gradovima s izraženom turističkom djelatnosti i negativnim utjecajem kratkoročnog turističkog iznajmljivanja na sigurnost i stabilnost stanovanja. Kao i prethodnih godina, na online platformi "Podstanari za podstanare" nastavile smo s pružanjem savjeta i informacija o stambenim pravima u direktnoj komunikaciji s građanima.

Umrežavanje i izgradnja taktičkih platformi

S dugogodišnjim partnerskim organizacijama poput CMS-a, BRID-a, Kuće ljudskih prava, Instituta za političku ekologiju, ali i novih, poput Regionalnog industrijskog sindikata, s kojima udruga zajednički djeluje po pitanju promicanja socioekonomskih prava, zaštite javnih dobara, demokratizacije upravljanja javnim uslugama i zagovaranja prava na stan, tijekom 2023. godine smo nastavile suradnju kroz uspostavu platforme u području socioekonomskih prava. Platforma je usmjerena na pitanje proizvodnje jednakosti ishoda i šansi te ostvarivanje socioekonomske pravde kroz zagovaranje jačanja socijalne države i efikasniju preraspodjelu bogatstva temeljenu na solidarnosti.

Suradnja s organizacijom Ministarstvo prostora - Institutom za urbane politike tijekom 2023. godine radi prijenosa znanja nam je bila vrlo značajna za pokretanje procesa zagovaranja i izrade prijedloga odgovarajućeg modela implementacije participativnog i deliberativnog procesa odlučivanja u prostornom planiranju za grad Zagreb, ali time i za jačanje djelovanja u smjeru demokratizacije prostornog planiranja na regionalnoj razini.

Radi nadogradnje postojeće podrške podstanarima, ali i dugoročnog razvoja kapaciteta za pružanje besplatne pravne pomoći u području stambenih prava odnosno zaštite prava najmoprimaca te senzibiliziranja budućih pravnika za potencijalni angažman na boljem uređenju zakonodavstva koje regulira stambene odnose, udruga je u 2023. godini ostvarila suradnju s pravnim klinikama pravnih fakulteta u Zagrebu i Splitu.

Od 2023. godine udruga je i dio konzorcija trogodišnjeg projekta *Green-Paths: European Knowledge Hub On Just Transition Pathways* financiranog u okviru EU programa Horizon 2022, koji tematizira međusobne veze politika zelene tranzicije, okolišne održivosti i društvenog blagostanja u procesu zelene tranzicije temeljene na konceptima i smjernicama koji proizlaze iz dokumenata poput *European Green Deal*, *Urban Agenda for the EU (Pact of Amsterdam)*, *Territorial Agenda 2030* i drugih. Time je nastavljena suradnja s dosadašnjim partnerskim organizacijama koje su dio projektnog konzorcija u Hrvatskoj, poput Instituta za političku ekologiju, te uspostavljeni novi suradnički odnosi s organizacijama civilnog društva i institucijama u inozemstvu, poput Transnational Instituta - TNI (Nizozemska), Fundació Oxfam Intermón (Španjolska), Risteco la Ville qui Mange (Francuska), Friends of the Earth Europe ASBL (Belgija), Društvo za kulturne in Raziskovalne dejavnosti EnaBanda (Slovenija), Zajedničko - Platforma za teoriju i praksu društvenih dobara (Srbija), Centro de Estudos Sociais Sveučilišta u Coimbri (Portugal), Sveučilišta u Cantabrijii (Španjolska), Sveučilišta u Amsterdamu (Nizozemska), International University College of Turin (Italija) i Sveučilišta u Siegeni (Njemačka).

Europska
komisija

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Evropskog socijalnog fonda.

Proizvodnja i diseminacija znanja za djelovanje

U procesu rada na demokratizaciji sustava prostornog planiranja, naše su aktivnosti u 2023. godini pridonijele boljem prepoznavanju potrebe za implementacijom novih participativnih i suradničkih praksi u prostornom planiranju i planiranju stanovanja na lokalnoj razini pri izradi novih prostornih planova i stambenog razvoja. Udruga je kroz organizaciju javnog predavanja i radionice u suradnji s Ministarstvom prostora - Institutom za urbane politike uspješno diseminirala stručno znanje o participativnim i deliberativnim praksama i metodama strukturirane participacije građana u urbanom planiranju. Uz predstavljanje stručnoj i zainteresiranoj javnosti, predstavnicima gradskih ureda Grada Zagreba nadležnih za urbano planiranje i stanovanje te znanstvenicama i praktičarima s iskustvom u participativnim formatima u urbanom planiranju, to je uključivalo i povratnu komunikaciju o ovoj temi s predstavnicima gradske uprave i urbanističkim institucijama, s ciljem prepoznavanja prepreka s obzirom na trenutni institucionalni i pravni okvir te izradu smjernica za provedbu participativnog i deliberativnog donošenja odluka u procesima prostornog planiranja u Zagrebu.

Udruga je u 2023. nastavila raditi na razvoju javnog diskursa o stambenim pravima i na zagovaranju potrebe za novom socijalno pravednom stambenom politikom. Na javnim tribinama i u okviru programa partnerskih organizacija nastavljeno je predstavljanje provedenog istraživanja o strukturi stambenih statusa i stambenim potrebama za različite društvene skupine u gradu Zagrebu te iz toga proizašli prijedlozi stambenih politika. Također, u suradnji s partnerima Periféria Központ (Budimpešta), Zadruga za etično financiranje (Zagreb), Ko grad grad (Beograd), Zadrugator (Ljubljana), Habitat for Humanity Europe & Middle East i MOBA Housing Network predstavljen je i istraživački izvještaj o stambenim potrebama i financijskim aspektima sektora stanovanja te mogućnostima razvoja programa zadružnog stanovanja u Hrvatskoj i regiji, naslova *Catalytic capital as an enabler for rental and cooperative housing in CSEE*, na kojem je sudjelovalo preko 100 sudionika iz cijele Europe, uključujući vodeće europske i svjetske financijske institucije te predstavnice europskih gradova, udruga, istraživača i inicijativa. Sa ciljem zagovaranja primjene neprofitnih modela stambenog zbrinjavanja i nastavka diseminacije prethodno navedenog izvještaja, udruga je uz navedene partnere u 2023. u Zagrebu organizirala i tribinu na temu stambenih zadruga i društvene tranzicije.

Kad je riječ o demokratizaciji upravljanja u sektoru vodnih usluga, u 2023. smo uspješno izradili i diseminirali smjernice za javne politike u području reforme sektora vodnih usluga temeljene na rezultatima prethodnog višegodišnjeg istraživanja. U završnici provedbe trogodišnjeg projekta "JEDRO - Javne politike za održivi društveni razvoj: voda, energetika, otpad" u suradnji sa Zelenom akcijom, drugih osam partnerskih udruga civilnog društva i Fakultetom političkih znanosti organizirali smo okrugli stol na temu reforme sektora vodnih usluga gdje smo donositeljima odluka i ostalim dionicima predstavili dva seta smjernica za unapređenje i buduće planiranje provedbe ovog reformskog procesa. Uz diseminaciju, time je osiguran i potreban prostor za snažnije uključivanje svih relevantnih dionika ove reforme - predstavnika resornog ministarstva, gradova i vodnih komunalnih poduzeća. U posljednjoj fazi provedbe projekta u suradnji s Fakultetom političkih znanosti i Ekološkom udrugom Krka Knin radili smo na izradi stručnih radova koji će služiti daljnjoj diseminaciji nalaza i zaključaka ovog zajedničkog istraživanja.

Europska komisija

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

pravonagrad

pravonagrad@pravonagrad.org

Komunikacijski kanali

Udruga komunicira prema javnosti putem *Facebook* stranice udruge, službene web stranice (www.pravonagrad.org), te *YouTube* kanala. Kao i ranijih godina, za informiranje o aktivnostima koje provodi osim navedenih kanala udruga je koristila i priopćenja za medije.

Financiranje

U 2023. godini Pravo na grad financijski su podržali:

Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

Rosa Luxemburg Stiftung SEE

Europski socijalni fond (ESF)

European Research Executive Agency (REA) - Europska komisija

Europska komisija

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.